

ഹദീസ്

ഡോ. മുഹമ്മദ് ഹാദീക്കാദ്

അറഹ്മാ ദിനത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം

عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ، قَالَ: قَالَتْ عَائِشَةُ (ر): إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَا مِنْ يَوْمٍ أَكْثَرَ مِنْ أَنْ يُعْتَقَ اللَّهُ فِيهِ عَبْدًا مِنَ النَّارِ، مِنْ يَوْمِ عَرَفَةَ، وَإِنَّهُ لَيَدْنُو، ثُمَّ يُبَاهِي بِهِ الْمَلَائِكَةَ، فَيَقُولُ: مَا أَرَادَ هَؤُلَاءِ؟ (مسلم)

സഇദ്ദുബ്നുൽ മുസയ്യിബി(റ)ൽ നിന്ന്. ആഇശ (റ) പറഞ്ഞു: അല്ലാഹുവിന്റെ റസൂൽ ഇപ്രകാരം അരുളി: “അല്ലാഹു ഏറ്റവും കൂടുതൽ ആളുകളെ നരകത്തിൽ നിന്ന് മോചിപ്പിക്കുന്ന അറഹ്മാ ദിനം പോലെ മറ്റൊരു ദിനവുമില്ല. അന്ന് അല്ലാഹു അടുത്തേക്ക് വരും. പിന്നീട് അവരെക്കുറിച്ച് മലക്കുകളോട് അഭിമാനത്തോടെ സംസാരിക്കും. തുടർന്ന് ചോദിക്കും: എന്താണവർ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്?” (മുസ്ലിം)

അറഹ്മാ ദിനത്തിന്റെ മഹത്വവും പ്രാധാന്യവും വിവരിക്കുന്ന ഹദീസാണിത്. ഇവിടെ അവസാന വാചകമായ *مَا أَرَادَ هَؤُلَاءِ؟* (എന്താണവർ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്?) എന്നതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം *മിർബാതുൽ മഹാതീഹിൽ* വിവരിക്കുന്നത് ഇപ്രകാരമാണ്: “ഹാജിമാർ ധാരാളം സമ്പത്ത് ചെലവഴിച്ചും കുടുംബങ്ങളെയും നാടിനെയും ഉപേക്ഷിച്ചും, ശാരീരിക ക്ലേശങ്ങൾ അനുഭവിച്ചും അറഹ്മയിൽ ഒരുമിച്ചു കൂടിയത് അല്ലാഹുവിന്റെ തൃപ്തിയും സാമീപ്യവും പാപമോചനവും ഉദ്ദേശിച്ച് മാത്രമാണ്. ഇതാണ് ഈ വാചകത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം. അല്ലെങ്കിൽ, ഇവിടെയെത്തിയ ഒരാളുടെയും പ്രതിഫലം അവർ പാഴാക്കുകയില്ല. അവർ ഉദ്ദേശിച്ചതെന്തോ അതവർക്ക് ലഭിക്കും എന്നു മാവാം. അതുമല്ലെങ്കിൽ, ഓരോരുത്തരുടെയും ഉദ്ദേശ്യങ്ങൾക്കും ആത്മാർത്ഥതകുമനുസരിച്ചായിരിക്കും അവരുടെ പദവി തീരുമാനിക്കുക എന്നും അർത്ഥമാവാം” (ഭാഗം:5, പേജ്: 1800).

ഹജ്ജിന്റെ കർമ്മങ്ങളിൽ അറഹ്മയിൽ നിൽക്കുന്നതിനാണ് ഏറെ പ്രാധാന്യമുള്ളത്. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

“الْحُجَّةُ عَرَفَاتٍ، الْحُجَّةُ عَرَفَاتٍ، الْحُجَّةُ عَرَفَاتٍ”

(ഹജ്ജെന്നാൽ അറഹ്മയാണ്, ഹജ്ജെന്നാൽ അറഹ്മയാണ്, ഹജ്ജെന്നാൽ അറഹ്മയാണ് - തിർമിദി)

ഇതിനെ വിശദീകരിച്ച് ശൈഖുൽ ഇസ്ലാം ഇബ്നു തൈമിയ (റ) എഴുതി: “ഹജ്ജെന്നാൽ അറഹ്മയാണ് എന്നതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം അറഹ്മ ഹജ്ജിന്റെ അടിസ്ഥാനമാണെന്നും ഇതര കർമ്മങ്ങൾ അതിന്റെ ശാഖകളാണ് എന്നുമാണ്.” അറഹ്മയിൽ സമ്മേളിച്ച ഹാജിമാരുടെ മഹത്വം വർണിച്ച് റസൂൽ (സ) ഒരിക്കൽ പറഞ്ഞു: “അറഹ്മത്തിലുള്ളവരെക്കുറിച്ച് അഭിമാനത്തോടെ അല്ലാഹു മലക്കുകളോട് പറയും: ജടപിടിച്ച തലമുടിയും, പൊടിപിടിച്ച ശരീ

രവുമുള്ള എന്റെ ദാസന്മാരെ നോക്കുവീൻ” (അഹ്മദ്).

മറ്റൊരു ഹദീസിൽ ഇതേ ആശയം ഇപ്രകാരം വിവരിക്കുന്നുണ്ട്: നബി (സ) പറഞ്ഞതായി ജാബിർ (റ) റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുന്നു: “അറഹ്മാ ദിനത്തെക്കാൾ അല്ലാഹുവിന്റെയടുക്കൽ മഹത്വമുള്ള മറ്റൊരു ദിനവുമില്ല. ഈ ദിനത്തിൽ അല്ലാഹു സമീപ വാനത്തേക്ക് ഇറങ്ങിവരും. അറഹ്മയിലെ ഭൃവാസികളെക്കുറിച്ച് വാനലോകത്തുള്ളവരോട് അഭിമാനത്തോടെ വിളിച്ച് പറയും: എന്റെ അടിമകളെ നോക്കുക. പൊടി പുരണ്ട വസ്ത്രവുമായി ജടപിടിച്ച തലയുമായി, ഉറക്കെ തൽബിയത്ത് ചൊല്ലി അവർ വന്നിരിക്കുന്നു. എന്റെ കാര്യം പ്രതീക്ഷിച്ച് ദുരദിക്കുകളിൽ നിന്ന് അവരെത്തിയിരിക്കുന്നു. അവരെന്റെ ശിക്ഷ നേരിൽ കണ്ടിട്ടില്ല. അറഹ്മാ ദിനത്തെപ്പോലെ, ധാരാളം ആളുകൾക്ക് നരകമോചനം നൽകുന്ന മറ്റൊരു ദിനവുമില്ല” (ബൈഹഖി).

അനസുബ്നു മാലിക് (റ) പറയുന്നു: “നബി (സ) അറഹ്മാത്തിൽ നിന്നു. അപ്പോൾ സൂര്യൻ അസ്തമിക്കാറായിരുന്നു. അവിടുന്ന് ബിലാലി(റ)നോട് പറഞ്ഞു: ‘ബിലാലേ. ജനങ്ങളോട് ശ്രദ്ധിക്കാൻ പറയുക.’ ബിലാൽ എഴുന്നേറ്റ് നിന്ന് പറഞ്ഞു: ‘അല്ലാഹുവിന്റെ റസൂലിന് നമ്മോട് എന്തോ സംസാരിക്കാനുണ്ട്. എല്ലാവരും മിണ്ടാതിരിക്കുക.’ ജനങ്ങൾ മൗനം പാലിച്ചു. പ്രവാചകൻ പറഞ്ഞു: ‘ജനങ്ങളേ, ഇപ്പോൾ എന്റെയടുത്ത് ജിബ്ബിൽ വന്നു. എന്റെ റബ്ബിന്റെ സലാം പറഞ്ഞു. പിന്നെ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു: തീർച്ചയായും അറഹ്മാത്തിലും മൽഅറിലുമുള്ളവർക്ക് അല്ലാഹു പൊറുത്തു കൊടുത്തിരിക്കുന്നു. അവരുടെ ബാധ്യതകളെല്ലാം അവർ ഏറ്റെടുത്തിരിക്കുന്നു.’

അപ്പോൾ ഉമർ (റ) എഴുന്നേറ്റ് ചോദിച്ചു: ‘അല്ലാഹുവിന്റെ റസൂലേ, ഇത് ഞങ്ങൾക്ക്

മാത്രമുള്ളതാണോ?’ റസൂൽ പറഞ്ഞു: ‘ഇത് നിങ്ങൾക്കും ശേഷം അന്ത്യദിനം വരെ വരാതിരിക്കുന്നവർക്കുമുള്ളതാണ്.’ അപ്പോൾ ഉമർ (റ): ‘അല്ലാഹു ഏറെ നന്മയുള്ളവനും പരിശുദ്ധനുമാണ്’ (ഇബ്നു അബ്ദിൽ ബർദ്).

ഒരിക്കൽ ഒരു ജൂതൻ ഉമറി(റ)ന്റെ അടുക്കൽ വന്ന് പറഞ്ഞു: “അമീറുൽ മുഅ്മിനീൻ! നിങ്ങളുടെ ഗ്രന്ഥത്തിൽ നിങ്ങളെല്ലാവരും പാരായണം ചെയ്യുന്ന ഒരു വാക്യമുണ്ട്. ഞങ്ങൾ ജൂത സമൂഹത്തിനാണ് അതവതരിപ്പിച്ചതെങ്കിൽ ഞങ്ങളന് ആഘോഷ ദിനമാക്കുമായിരുന്നു.’ ഉമർ (റ) ചോദിച്ചു: ‘ഏതാണാവാക്യം?’

ജൂതൻ പറഞ്ഞു:

أَيُّومَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا

‘ഇന്ന് നിങ്ങളുടെ ജീവിതവ്യവസ്ഥ ഞാൻ നിങ്ങൾക്കു തികവുറ്റതാക്കി തന്നിരിക്കുന്നു. എന്റെ അനുഗ്രഹം നിങ്ങൾക്ക് പൂർത്തിയാക്കിയിട്ടു തന്നിരിക്കുന്നു. ഇസ്ലാമിനെ നിങ്ങൾക്കുള്ള ജീവിതവ്യവസ്ഥയായി തൃപ്തിപ്പെടുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു’ (5:3).

ഉമർ (റ) പറഞ്ഞു: “ആ വാക്യം അവതരിച്ച ദിവസം എനിക്കറിയാം. അതിറങ്ങിയ സ്ഥലവും എനിക്കോർമ്മയുണ്ട്. അല്ലാഹുവിന്റെ റസൂലിന് അറഹ്മാത്തിൽ വെച്ച് ഒരു വെള്ളിയാഴ്ചയാണ് ആ വാക്യം അവതരിച്ചത്” (മുസ്ലിം).

അറഹ്മാ ദിനം പ്രാർത്ഥനക്ക് ഏറെ പ്രാധാന്യമുള്ള ദിനം കൂടിയാണ്. നബി (സ) പറഞ്ഞു: “ഏറ്റവും നല്ല പ്രാർത്ഥന അറഹ്മാദിനത്തിലെ പ്രാർത്ഥനയാണ്” (തിർമിദി).

ഹാജിമാർല്ലാത്തവർക്ക് ഈ ദിനം വ്രതമനുഷ്ഠിക്കൽ വളരെ പുണ്യമാണ്. പ്രവാചകൻ (സ) പറഞ്ഞു: “അറഹ്മാ ദിനത്തിലെ നോമ്പനുഷ്ഠിക്കുന്നവർക്ക് അതിന് മുമ്പുള്ള ഒരു വർഷത്തേയും ശേഷമുള്ള ഒരു വർഷത്തേയും പാപങ്ങൾ പൊറുക്കപ്പെടും” (മുസ്ലിം). ●